

108

U S T A W A

z dnia 7 marca 1950 r.

o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych.

Art. 1. 1. Śródlądowymi drogami wodnymi są wody, uznane za żeglowne lub spławne z mocy obowiązujących przepisów.

2. Ministrowie Komunikacji i Żeglugi ustalają w drodze rozporządzenia granice terytorialne pomiędzy śródlądowymi drogami wodnymi a drogami morskimi.

Art. 2. 1. Statkami w rozumieniu niniejszej ustawy są obiekty pływające z własnym napędem mechanicznym lub bez takiego napędu, używane na śródlądowych drogach wodnych:

- 1) do przewozu osób, zwierząt, towarów i poczty,
- 2) do robót technicznych,
- 3) do uprawiania rybołówstwa i sportu,

4) jako zakłady kąpielowe, przystanie lub pomieszczenia mieszkalne i biurowe (koszarki, domki pomiarowe).

2. Za tratwy uważa się kłocę drewna odpowiednio powiązane i połączone wzdłuż i wszerz w celu spławu.

Art. 3. 1. Statkami polskimi w rozumieniu niniejszej ustawy są:

- 1) statki, wpisane do rejestru administracyjnego polskich statków żeglugi śródlądowej (art. 6),
- 2) statki, znajdujące się w użyciu Wojska Polskiego i organów służby bezpieczeństwa publicznego,
- 3) statki żeglugi morskiej, przebywające na śródlądowych drogach wodnych, uznane za polskie na mocy obowiązujących przepisów.

2. Tratwami polskimi są tratwy, rozpoczynające spław na obszarze Państwa.

3. Statki, wymienione w ust. 1 pkt 2 i 3, podlegają przepisom niniejszej ustawy oraz rozporządzeń i zarządzeń, wydanych na jej podstawie, tylko w zakresie przepisów bezpieczeństwa ruchu.

Art. 4. 1. Żegluga i spław na śródlądowych drogach wodnych dozwolone są statkom i tratwom polskim pod warunkami, wynikającymi z prawa wodnego, z przepisów niniejszej ustawy oraz rozporządzeń i zarządzeń na jej podstawie wydanych, a co do wód granicznych — również postanowień prawa celnego i umów międzynarodowych.

2. O ile umowy międzynarodowe zawierają przepisy odmienne od postanowień prawa wodnego, postanowień niniejszej ustawy, rozporządzeń i zarządzeń na ich podstawie wydanych, należy stosować przepisy tych umów.

Art. 5. 1. Obce statki i tratwy mogą być dopuszczone do żeglugi lub spławu na śródlądowych drogach wodnych na warunkach i w zakresie ustalonym w umowach międzynarodowych lub na mocy pozwoleń władzy żeglugowej.

2. Minister Komunikacji ustali w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Administracji Publicznej, Bezpieczeństwa Publicznego, Obrony Narodowej, Skarbu i Handlu Zagranicznego, władze właściwe do udzielania pozwoleń oraz tryb i warunki uzyskiwania pozwoleń.

Art. 6. 1. Wpisowi do rejestru administracyjnego polskich statków żeglugi śródlądowej podlegają statki, stanowiące własność:

- 1) Skarbu Państwa, z wyjątkiem wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 2 i 3,
- 2) polskich osób fizycznych i prawnych, chyba że statki te są wpisane do rejestru zagranicznego.

2. Rejestr administracyjny polskich statków żeglugi śródlądowej prowadzą władze żeglugowe, które po dokonaniu wpisu statku do rejestru, wystawiają kartę rejestracyjną.

3. Minister Komunikacji ustali w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej, władze właściwe do prowadzenia rejestru, warunki i tryb wpisywania do rejestru oraz sposób prowadzenia rejestru i rodzaje kart rejestracyjnych, a w porozumieniu z Ministrem Skarbu — także wysokość pobieranych w związku z rejestrem opłat.

Art. 7. 1. Statki polskie będą dopuszczane do żeglugi na śródlądowych drogach wodnych po uzyskaniu patentu statkowego.

2. Minister Komunikacji ustali w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej, Zdrowia, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Żeglugi, władze żeglugowe właściwe do wydawania, potwierdzania ważności i unieważniania patentów statkowych, skład komisji do badania statków oraz sposób przeprowadzania oględzin techniczno-sanitarnych statków i tryb postępowania władz żeglugowych w tych sprawach.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do statków:

- 1) wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 2 i 3,

2) bez własnego napędu mechanicznego lub poruszających się za pomocą silnika niewbudowanego na stałe, jeżeli ich powierzchnia, wynikająca z pomnożenia największej długości przez największą szerokość nie przekracza 20 m².

Art. 8. 1. Do spławu będą dopuszczone tratwy polskie, zaopatrzone w dokument podróży.

2. Minister Komunikacji ustali w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Leśnictwa, władze żeglugowe właściwe do wydawania dokumentów podróży oraz warunki i sposób uzyskiwania, zawieszania i unieważniania dokumentów podróży dla tratw.

Art. 9. 1. Do kierowania statkiem uprawnione są osoby, posiadające patent żeglarski, upoważniający do kierowania statkiem danego rodzaju.

2. Minister Komunikacji ustali w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej, Zdrowia i Żeglugi, władze żeglugowe właściwe do wydawania patentów żeglarskich, warunki i sposób uzyskiwania, zawieszania i unieważniania tych patentów, skład i właściwość komisji kwalifikacyjnych, sposób stwierdzania kwalifikacji zawodowych oraz warunki zwolnienia od stwierdzenia tych kwalifikacji.

3. Od obowiązku posiadania patentu żeglarskiego wolni są kierownicy:

- 1) statków, wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 2 i 3,
- 2) statków sportowych i rybackich oraz innych statków bez własnego napędu mechanicznego lub poruszających się za pomocą silnika niewbudowanego na stałe, jeżeli ich powierzchnia, wynikająca z pomnożenia największej długości przez największą szerokość, nie przekracza 20 m².

Art. 10. 1. Do kierowania tratwą uprawnione są osoby, posiadające patent retmański.

2. Minister Komunikacji ustali w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej, władze żeglugowe właściwe do wydawania patentów retmańskich oraz warunki i sposób uzyskiwania, zawieszania i unieważniania tych patentów.

Art. 11. 1. Zarobkowy i zawodowy przewóz osób lub towarów statkami żeglugi śródlądowej może być wykonywany tylko na podstawie koncesji.

2. Władze właściwe do wydawania koncesji, tryb ich postępowania, warunki, pod którym będą udzielane koncesje, prawa i obowiązki koncesjonariusza, czas trwania koncesji, przyczyny wygaśnięcia lub odebrania koncesji ustali rozporządzenie Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz Ministrami: Skarbu, Administracji Publicznej, Bezpieczeństwa Publicznego, Handlu Wewnętrznego, Handlu Zagranicznego i Żeglugi.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do państwowych przedsiębiorstw żeglugi na śródlądowych drogach wodnych.

4. Regulaminy przewozowe dla przedsiębiorstw żeglugi na śródlądowych drogach wodnych (ust. 1 i 3) zostaną ustalone w trybie, określonym w ust. 2.

5. Stawki taryfowe dla przedsiębiorstw żeglugowych (ust. 1 i 3) podlegają zatwierdzeniu w trybie obowiązujących przepisów.

Art. 12. 1. Minister Komunikacji wydaje co do wszystkich lub co do poszczególnych śródlądowych dróg wodnych przepisy normujące:

- 1) warunki techniczne budowy i utrzymania statków,
- 2) warunki sanitarne na statkach i tratwach,
- 3) wiązanie i rozwiązywanie tratw, wyposażenie statków i tratw, oznaczenie statków i tratw,
- 4) porządek i warunki bezpieczeństwa na statkach, system sygnalizacji i znaków orientacyjnych oraz ich ustawianie na drogach wodnych, sposób sygnalizacji w żegludze i spławie, korzystanie z budowli i urządzeń pomocniczych na drogach wodnych, ruch i postój statków i tratw na szlaku wodnym, sposób postępowania ze statkami i tratwami w razie niekorzystnych warunków atmosferycznych lub nieszczęśliwego wypadku oraz ochronę znaków i sygnałów orientacyjnych,
- 5) skład, kwalifikacje oraz dokumenty członków załóg na statkach i tratwach.

2. Sposób korzystania z publicznych śródlądowych portów handlowych i ich urządzeń uregulują przepisy portowe, wydane przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Administracji Publicznej, Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Żeglugi.

3. Przepisy, określone w ust. 1 pkt 1, Minister Komunikacji wydaje w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Skarbu, Handlu Wewnętrznego, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Żeglugi; w ust. 1 pkt 2 — w porozumieniu z Ministrami: Zdrowia, Pracy i Opieki Społecznej, Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego i Żeglugi; w ust. 1 pkt 3, 4 i 5 — w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego i Żeglugi.

4. Minister Komunikacji może upoważnić władze żeglugowe do wydawania w ramach przepisów, przewidzianych w ust. 1, rozporządzeń w sprawie szczególnych postanowień co do poszczególnych dróg wodnych lub ich odcinków, przy czym rozporządzenia, dotyczące spraw, wymienionych w ust. 1 pkt 2, wydawane będą w porozumieniu z właściwymi okręgowymi inspektorami pracy. Rozporządzenia władz żeglugowych podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Wojewódzkim oraz będą podane do publicznej wiadomości w sposób, przyjęty w danej miejscowości.

5. Przepisy, określone w ust. 2 i 4, wydaje Minister Komunikacji w drodze zarządzeń i ogłasza w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Komunikacyjnych.

Art. 13. Władzami żeglugowymi w rozumieniu niniejszej ustawy są: Minister Komunikacji oraz podległe mu urzędy, powołane przez niego na podstawie obowiązujących przepisów do sprawowania nadzoru nad żeglugą i spławem oraz inspekcji statków i innych obiektów pływających.

Art. 14. 1. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy oraz rozporządzeń i zarządzeń, wydanych na jej podstawie, sprawować będą władze żeglugowe oraz inne władze w zakresie swej właściwości.

2. Właściciele, posiadacze i kierownicy statków i tratw obowiązani są stosować się do zarządzeń władz, wskazanych w ust. 1, oraz ułatwiać im w związku z wykonywaniem przez nie nadzoru wstęp na statki i tratwy, przejazd nimi i doczepianie do nich ich służbowych środków lokomocji.

3. Wstęp na statki, znajdujące się w używaniu Wojska Polskiego i organów służby bezpieczeństwa publicznego, przejazd nimi i doczepianie do nich służbowych środków lokomocji władz, wskazanych w ust. 1, może nastąpić tylko za zgodą dowódców statków.

Art. 15. 1. Kto:

- 1) wykracza przeciw przepisom o ruchu, postoju, oznaczaniu i wyposażeniu statków i tratw (art. 12 ust. 1 i 4) oraz przepisom, wymienionym w art. 12 ust. 2 — podlega karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do 50.000 zł,
- 2) nie przestrzega warunków sanitarnych na statkach i tratwach (art. 12 ust. 1 pkt 2) — podlega karze aresztu do jednego miesiąca lub grzywny do 15.000 zł,
- 3) uprawia zarobkowo i zawodowo przewóz osób lub towarów, nie posiadając koncesji (art. 11) — podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 100.000 zł lub jednej z tych kar,
- 4) wykracza przeciw przepisom o rejestracji statków (art. 6) oraz o patentach statkowych (art. 7) — podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 100.000 zł lub jednej z tych kar,
- 5) wykracza przeciw przepisom o dokumentach podróży dla tratw (art. 8) — podlega karze aresztu do jednego miesiąca lub grzywny do 15.000 zł.

2. Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 16. W przypadkach mniejszej wagi przekroczenia postanowień niniejszej ustawy lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, mogą być karane grzywnami, nakładanymi i ściąganyymi w drodze doraźnych nakazów karnych przez organy władzy żeglugowej w wysokości do 500 zł.

Art. 17. Niezależnie od ścigania karnego władza żeglugowa może w razie stwierdzenia braków lub nieprawidłowości, zagrażających życiu lub zdrowiu, urządzeniom żeglugowym albo bezpieczeństwu żeglugi lub spławu, statek lub tratwę, na koszt i ryzyko posiadacza statku lub tratwy, zatrzymać w drodze lub na przystani albo skierować do najbliższego portu, aż do czasu usunięcia braków lub nieprawidłowości i na ten czas odebrać patent statkowy, żeglarski, retmański lub dokument podróży.

Art. 18. Przepisów art. 15, 16 i 17 nie stosuje się do statków, znajdujących się w używaniu Wojska Polskiego i organów służby bezpieczeństwa publicznego, a przepisów art. 17 do statków morskich. W przypadkach naruszenia przez załogi tych statków przepisów bezpieczeństwa i porządku ruchu, władze żeglugowe zawiadamiają o tym przełożone władze wojskowe bądź bezpieczeństwa publicznego, a w odniesieniu do statków morskich właściwy urząd morski.

Art. 19. W art. 27 ust. 1 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 62, poz. 574) skreśla się wyrazy „przez każdego“.

Art. 20. Ustawa nie narusza postanowień ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i browalanych i na zawodowe wykonywanie poszczególnych czynności handlowych (Dz. U. R. P. z 1949 r. Nr 47, poz. 366).

Art. 21. Z dniem wejścia w życie ustawy traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 29, poz. 266, z 1932 r. Nr 25, poz. 215, z 1934 r. Nr 110, poz. 976).

Art. 22. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 23. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Komunikacji: *J. Rabanowski*

Wiceprezes Rady Ministrów i Przewodniczący
Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego:
H. Minc

Minister Obrony Narodowej: w z. *Wł. Korczyński*

Minister Spraw Zagranicznych: w z. *S. Wierbiński*

Minister Administracji Publicznej: *Wł. Wojski*

Minister Bezpieczeństwa Publicznego: *St. Radkiewicz*

Minister Skarbu: *K. Dąbrowski*

Minister Handlu Wewnętrznego: *T. Dietrich*

Minister Handlu Zagranicznego: *T. Gede*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Dąb-Kociol*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *K. Rusinek*

Minister Żeglugi: *A. Rapacki*

Minister Leśnictwa: *B. Podedworny*

Minister Zdrowia: *T. Michejda*